

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון תקסב ♦ שנה יא ♦ א-ל-ז-ל

ערב שב"ק פרשת כי תצא תשפ"ג

דברי אלוקים חיים מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוך בידך ושבת שבו וראית בשבי'ה אשת יפת תואר וחשקת בה ולקחת לך לאשה. המפרשים האריכו לפרש הלשון של הכתוב באומר "כי תצא" שזה הלשון מראה שאין זה חוב לצאת למלחמה, וכן פירש רש"י הק' שבמלחמת הרשות הכתוב מדבר שבמלחמת ארץ ישראל, אין לומר ושבת שבו שהרי כבר נאמר "לא תחיה כל נשמה" ונראה שרש"י לא מדייק שבשביל דכתיב כי תצא מדובר ממלחמת רשות אלא משום שנאמר "ושבת שבו" שלא יתכן זה במלחמת מצוה של כיבוש ארץ ישראל, אבל בגמרא במסכת סוטה (דף לה) פירש שם רש"י דלשון "כי תצא" משמע כשתעלה על דעתך לצאת למלחמה, והיינו שהוא רשות לך, ועוד יש להבין שפשיטא שמלחמה עושים עם אויבים ואם כן למה צריך לומר למלחמה על אויבך וכי אפשר לחשוב שמלחמה עושים עם ידידים ואוהבים. וגם שנקט לשון יחיד "כי תצא" שאדם יחיד יעשה מלחמה ונתנו ה' בידך וכי זה הוא דרכו של עולם שאדם יחיד יעשה מלחמה וזה אפשר רק בדרך נס, אבל נראה שהפסוק מדבר במלחמה טבעית שבדרך כלל מלחמה זה טבעי (אף שכתב הרמב"ן בפרשת בא, שאין טבע בעולם אלא הכל ניסים מ"מ הנס מלוכב בדרך הטבע ויש ניסים שזה ממש שלא כדרך הטבע כמו נס של קריאת ים סוף ואכילת המן במדבר וכו')

ולכאורה אפשר לומר על הקושיא האחרונה שאין מדובר ביחיד שעושה מלחמה אלא שרצה לומר שאם יש אחדות בישראל ונלחמים כאיש אחד אז עושה הקב"ה ניסים ומנצחים במלחמה וכמו שחז"ל אמרו שאחאב שהיה מלך רשע ומ"מ ניצח במלחמות שעשה משום שהיה אחדות ביניהם, ולזה כתב "כי תצא" כלומר שתצא באחדות כאיש אחד אז "ונתנו ה' אלוך בידך" בזכות האחדות שיש בישראל.

או שמדובר ביחיד ממש וכמו שהיה מלחמת יהושע בעמלק שאמר לו משה צא אתה והלחם בעמלק מחר (שמות יז) או במלחמת דוד שלחם לבדו עם גלית הפיליטי ככתוב בספר שמואל א (יז, מט) וכיצא בזה כמושה רבינו עם עוג מלך הבשן שאמר לו ה' אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו ואת כל עמו (במדבר כא) הרי שראינו שיש אופנים שיש מלחמה באדם אחד, כי גם כוח היחיד הוא רב מאוד, ותלוי מי הוא זה היחיד שכוחו רב כרבים ועוד יותר, וזה היה במשה ויהושע תלמידו ודוד המלך ע"ה. וזה מש"כ כי תצא למלחמה, אפילו לבד ביחידות מ"מ ה' ילחם לך בדרך נס

ולתרץ שאר הקושיות נראה לומר על פי מה שכתבו הספרים הק' שמדובר כאן בפסוק, במלחמת היצר, וכל הפרשה מרמזת על עניני מלחמת היצר הרע ומקור הדברים הוא בזוה"ק ר' שמעון פתח כי תצא למלחמה על אויבך, בא איהו היצר הרע דאנן צריכים למיפך לקבליה במילין דאורייתא (דהיינו ללחום עם היצר הרע) עם דברו התורה ולקטרג ליה (דהיינו ללחום עמו) וכדין יתמסר בידא דברנש (שיתן ה' אותו בידינו) וכמו שאמר הפסוק ונתנו ה' אלוך בידך עכ"ל.

המשך בעמ' ב'

דברות קודש מרוך רבינו עט"ר שליט"א

כי תצ"א למלחמה

המרשם הבדוק להצלחה במלחמת היצר, מרומז בר"ת תצ"א שהוא תורה תפילה תשובה צ' צדקה צ'דיק צ'דק א' אמת אמונה אהבה.

סעדת שבת תשפ"ג

כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוך בידך

עבודת האדם בעולם הזה על פי תורה היא מלחמה. יעד המלחמה הוא לכבוש את ענייני העולם (ענייני הרשות) ולעשותם כלים לעבודת השי"ת. זהו שפירש רש"י – "במלחמת הרשות הכתוב מדבר" – יש הבדל בין "מלחמת מצוה" ל"מלחמת רשות".

מלחמת מצוה היא מלחמה על צר שבא על ישראל, ואילו מלחמת רשות מטרתה להרחיב את גבול ישראל.

וכאן אין התורה מדברת על מלחמת הגנה, אלא על מלחמת תנופה – על התשוקה לעלות מעלה מעלה ממדרגה למדרגה.

לכך נאמר "כי תצא", משמע, יש לצאת ממדידה והגבלה, לצאת מההגבלות של השכל... ולהתקדם...

אם כן, במלחמה שעניינה לכבוש את ענייני העולם, יש לצאת מכל הגבלה...

יציאה מהגבלות היא דבר חשוב בעבודת ה' בכלל ובעבודה שבלב, זו תפילה, בפרט.

(קידושא רבא תשפ"א)

זכור אשר אשר לך עמלק וגו' ואתה עיף ויגע ולא ירא אלוקים (דברים כה-יח).

נשאלה השאלה מה הקשר אלא שבא לומר לך "זכור" שכל אשר עשה לך עמלק, קרה עקב זאת, שהיית "עיף ויגע", כשאדם בשמחה וטוב לבב, אין לו לעמלק כלל אחיזה בו.

(קידושא רבא תשפ"א)

תקנו בחודש שופר (תהילים פ"א, ד)

אומרים אנו בשיר של יום "תקנו בחודש שופר" הר"ת של מילים אלו, הם שב"ת המרמז שבחודש אלול, בו תוקעים אנו בשופר, יש להתחזק עוד יותר בשבת קודש המסוגל.

וכן ר"ת תש"ב וס"ת "שור" שהוא "חומה" בלשון ארמי.

ושב"ת ר"ת ש'בת ב'ו ת'שוב, על כן "שבת" אינו זקוק לתקיעת שופר בכדי להתעורר בו ולהתחזק בתשובה.

ואם נוהגים בו ומרוממים את השבתות בפרט בחודש אלול כדבעי, מהווה הוא חומה בצורה כנגד המקטרגים.

(קידושא רבא תשפ"ב)

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

לידידינו עוז האי גברא רבא ויקרא

הרה"ח אלעזר דוד בן רבקה העניא ה"ו

לרגל שמחת נישואי בנו החתן עב"ג בעשטומ"צ

ה"ר שירוה רוב נחת ותענוג דקדושה ממנו ומכל יו"ח

ולפי זה ניחא שכתב כי תצא למלחמה וגו' בלשון יחיד שכל אחד לוחם עם היצר הרע שלו ואיזהו הוא גיבור הכובש את יצרו שלו והיצר הרע נקרא שהוא אויב לאדם וזה בא הפסוק לומר שאל תחשוב שהיצר הרע הוא ידיד שלך שנותן לך עצות טובות להנות מן העולם הזה, כי תדע שהוא השונא שלך ואתה צריך לצאת למלחמה אז ה' יתן אותנו בידך כלומר שבמה תצא למלחמה עליו, זה אך ורק בתורה תפילה וצדקה ושלושתם מרומז במ"ש בידך, כי התורה נקרא "יד" וכמ"ש בגמרא אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו ותפלה נקרא גם "יד" דכתיב ופרשתם כפיכם וגו' וצדקה נקרא "יד" שניתן מיד העשיר לעני וידוע מש"כ האריז"ל שבבחינת הצדקה יש רמז לשם הוי"ה ב"ה, דהיינו הממון מרמז על ה - י' של השם, והיד שנותן מרמז על ה - ה' שבשם מכיון שיש ביד ה' אצבעות, והזרוע של יד העני מרמז על ה - ו' של שם הוי"ה ב"ה (שהזרוע דומה ו') וה' אצבעות של העני המקבל את הצדקה הוא נגד ה' האחרונה שבשם. (ולכן כתבו אגב בספה"ק שאם נותן האדם את הצדקה שבידו לקופה של צדקה יתנו בשני ידיו שלו שיחשב כיד העני המקבל בכדי שיהיה הרמז על השם במעשה הצדקה)

ומש"כ בפסוק ושבית שביו איך יפורש זה במלחמת היצר שעליו מרומז הפסוק יש לומר בפשטות דחז"ל אמרו שע"י תשובה מאהבה נהפכו הזדונות של העבירה לזכויות ואם כן שובים ממנו את העבירות שנמסר ביד היצר ונעשים מזה מצות וזה מה ש' ושבית שביו, וגם ידוע שאם אדם מנצח את יצרו מוציא ממנו את התורה והמצות שאדם עושה כשהוא היה רשע שזה הולך לסטרא אחרא וכמו ש' האריז"ל וגם ברמב"ם מבואר שטורפים את המצוות שעשה בעודו רשע והכל מחזירין להאדם אם הוא עושה תשובה ונעשים הכל זכויות וזה הכוונה של ושבית שביו.

ומש"כ רש"י שבמלחמת הרשות הכתוב מדבר וכו', כלומר שעיקר מלחמת היצר הרע הוא בדברים שנראה כרשות, שהיצר הרע הוא חייב משום צובע (כנודע מספה"ק) דהיינו היצר הרע זה עמלק שבא ללחום עם האדם בדרך מירמה וכזב ועושה לאדם קרירות בבחינת "אשר קרך בדרך" ואומר לאדם שאין זה כל כך חמור ואפשר להקל בזה ובכך הוא תופש את האדם ברשתו אשר טמן לו, ובפרט בדבר שהוא בעצם רשות דהיינו שמותר לאכול ולשתות וכדומה בדבר שמותר ואומר לו הרי זה לך מותר ובדרך הזה הוא מכניסו אח"כ גם לעבור באיסורים קלים, ודרך היצה"ר שהיום אומר לך כך ולמחר אומר לו כך עד שיבוא לעבירות הכי חמורות כע"ז וכו'.

ולזה ציונו התורה הק' "קדש עצמך במותר לך" וכמ"ש הרמב"ן בפירושו על התורה בפרשת קדושים שעל זה הזהירה התורה הק' קדושים תהיו וגו' לומר קדש עצמך גם במותר לך שבאיסורים גמורים לא יעז היצר הרע להגיד לאדם לעשות עבירות מפורסמות כגון לחלל שבת רח"ל ועריות ח", אלא תופס את האדם לומר לו הלוא זה מותר לך, ומביא לו ראיות שונות והיתרים מדומים, אבל האדם צריך ללחום נגדו וגם מה שמותר לגמרי ידע שלא צריך להיות נבל ברשות התורה וכמ"ש הרמב"ן הנ"ל בלשונו הק' ע"ש. וגם לפי הרמב"ם ושאר פוסקים שלא כתבו כן שהפסוק הולך על זה לומר קדושים תהיו וגו' אלא כמו שכתב רש"י פרושים מן העריות ומן העבירה, מ"מ מודים הם שיש בזה דבר שיש למנוע מהם וכמ"ש הרמב"ם והש"ע שיש דברים שאף שזה מותר מצד עצמו ראוי למנוע ממנו ויש דברים שכתב שזה מגונה, והכוונה אחת היא שיש לדעת שלא הכל מותר שאף בדברים שמותרים צריך להיות לאדם רסן מה למנוע בדברים הרשות.

וזה כוונת רש"י באומר כן שבמלחמת הרשות הכתוב מדבר אבל במלחמת מצוה הרי כתוב לא תחיה כל נשמה ואדם הרגיל לא יעבור ע"ז ולא ישמע ח"ו ליצר הרע לעבור עבירה לשמה, בכדי שהוא יוכל לעשות מצות התשובה אח"כ וגם יוכל לקיים מצות ושבית שביו, שזה הכל מעשה של היצר וחז"ל אמרו שאומר אחטא ואשוב אין מספיקים בידו לעשות תשובה והבחינה של עבירה לשמה כת הספה"ק שלא שייך בזמן הזה, מכיון שצריך שיהיה כל כונתו אך ורק לשם שמים וזה כמעט שלא מצוי הזה, מכיון שצריך שיהיה כל כונתו אך ורק לשם שמים וזה כמעט שלא מצוי בזמן הזה, ולכן העיקר מלחמה הוא בדברים של רשות וכנ"ל.

ועתה נביא בעז"ה את דברי קודשו של האור החיים הק' שכתב לפרש הפרשה הזו כדרך רמז, על זה הדרך, דהנה כל בני העולם וקיומו, הכל תלוי במעשה בני ישראל, שאם יטיבו דרכיהם העולם קיים, וישמחו השמים ותגל הארץ, וגם ה' אלוהינו ובא הכתוב באומרו כי תצא להעיר להאדם כי ביציאתו מעולם העליון לבוא הזה יהיה הוא מוכן למלחמה, כי לא יחשוב שאין צריך תגבורת לניצחון זה אלא אדרבה לזו יקרא מלחמה על דרך אומרם איזהו גיבור הכובש את יצרו (אבות פ"ד) שאין גבורה גדולה מזו ולא אמר למלחמה בפת"ח תחת הלמ"ד.

ואמרו על אויבך בא להעיר כי לא מלחמה זו כגיבור הלוחם ללכוד עיר וכשיקוץ במלחמה הזו ופנה וילך לעצמו, אלא מלחמה הזו הוא כאדם הלוחם עם אויבו, שאם יתרשל יקום עליו והיכהו, כמו כן אם יתרשל האדם מללחום את האויב אז יקום עליו האויב ויאבדהו מן העולם, ומבטיחו הכתוב שהגם שתקיף הוא היצר מכוח אנושי, אע"פ כן יתנהו ה' בידו.

ומה שאמר ושבית שביו, פירוש מה ששבה הוא מבחינת הטוב ממך בפתויו ובנצחונו שכמה נשמות מעם בני ישראל שביות בידו. ואמר אשת יפת תואר, פירוש "אשת" שהוא נשמת האדם, כי הס"מ שולט בנפש עד שתדך מטה ותכנס באדם, שממנו הוא לוקחה בשבי, והנפש תיקרא "אשה" ולזה יקרא "יפת תואר" כי הנפש יפה עד מאוד מתנוולת במעשיה הרעים, וכשינצח את היצר אז ישכיל האדם בנפשו מה יפה ומה נעימה היא הנפש שאדם. ומה שאמר וחשקת בה, פירוש שאז החשק שהיה לו כדברי היצר ובפתויו ילבשם לתקן לה את המשכולות, ועולם הקים שהוא כולו הוא טוב.

ומה שאמר והבאת אל תוך ביתך, לפי שע"י פיתוי הרע מתרחקת הנפש מהגוף ושוכן חלק במקומה, והגוף נקרא בית, וכשנצח את יצרו אז יביא נפשו לתוך ביתו ויקרא הוא בעל הנפש שהוא קנה אותה ממקום טמא, ולכן צריך לנקותה מהחלי הרע הנדבק בה שהוא בחינת שער הראש ולכן צריך לגלחה וכמ"ש וגילחה את ראשה.

ומש"כ ועשתה את ציפריה, שהיא לשון תיקון שתסיר מסוה הטומאה מרוח הטומאה, והוא אומרה והסירה את שמלת שביה מעליה, שקנתה משביתה במקום טמא וזה יהיה על מירוק החטאים ודרכי התשובה והכנת הדעת מול אלוהי ישראל ב"ה ויבחר מקום מושב לה בית המיוחד לישראל שהוא בית המקדש והוא אומרו של הכתוב וישבה בביתך, ותתודה בבכי על אשר מעלה באביה ואמה ועל פרידתה מהם, ואביה זה הקב"ה ואמה היא כנסת ישראל, ירח ימים זה השיעור המספק לשוב או שהוא ירמוז לחודש המיוחד לתשובה שהוא חודש אלול. עכ"ל ק.

אלול - זה הזמן להתעורר מתרדימה של היצר הרע

והנה אנו נמצאים בתחילת חודש הרחמים והסליחות של חודש אלול וזה הזמן להתעורר מתרדימה של היצר הרע ולצאת נגדו להלחם בו וכמו שנזכר, אבל אין הכוונה לצאת מאוהלו של תורה ותפילה אלא אדרבה עלינו להיות יושב אוהב וכמו שיעקב נקרא איש תם יושב אוהל של תורה ויר"ש וחסידות, כי ידוע מה שכתב הרה"ק הבני יששכר בספרו הק' אגרא דכלה בדרך רמז שכתב "כי תצא למלחמה על אויבך" שמיד שאדם יוצא מאוהלו של תורה אז אתה צריך להילחם על האויבים וצריך רחמים מאת ה' להינצל, אבל אם לא תצא מאוהל של תורה, אז הם נופלים מתחתיו בלי שום מלחמה.

אבל אע"פ כן אם כבר יצא מאוהלו של תורה אל יתייאש האדם אלא יעשה מלחמה עם היצר הרע והמלחמה הוא תורה ומצוות וכמו שאמרו חז"ל שה' יתברך אומר בראתי יצר הרע אבל בראתי לזה תבלין וזה עסק התורה ולכן נשתדל כלונו יחד להרבות בתורה בימים הק' של חודש אלול וכן להרבות בתפילה ובצדקה וחסד ולהיות מוכנים ליום הדין של ראש השנה ויום כיפור הבאים עלינו לטובה.

ואז נזכה לכתובה וחתימה טובה טובה בספרן של צדיקים גמורים ולהיות לנו שנת שפע ברכה והצלחה וחיים טובים ושלוה, ובעיקר שנזכה כבר לשנת גאולה וישועה, ולשנת בנין בית המקדש, מתוך רחמים וחסדים מגולים אמן.

כְּפִינֵי הַיָּיִם

כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע (כג, י-יא)

כי תצא מחנה על 'אויבך', היינו המקטרגים שמקטרגים על בני ישראל, וכדרך שדרשו בספרי על פסוק כי תצא למלחמה על אויבך דהיינו נגד אויבך, וכמו כן אפשר לפרש זה הפסוק כן, ונתנה התורה עצה האיך תוכל לנצחם ולהיות על אויבך, דהיינו שתהיה מעליהם ותוכל לשלוט בהם, ולזה הקדים לומר כי תצא 'מחנה', דהיינו כשתצא במחנה יחד עם כל הציבור, והזהירה התורה "ק ונשמרת מכל דבר רע, דהיינו שתהיה שמור מן היצה"ר, וכמו שרמז באומרו 'מכל דבר רע' (עם האותיות והכולל) בגימטריא 'יצר הרע'.

(חוקי חיים)

השב תשיב לו את העבט וגו' וברכך, ולך תהיה צדקה לפני ד'

אלקיך. (כד, יג) עליך להשיב לפני את המשכון, והוא יברכך על כך, הפסוק בא לרמז שהאדם חייב להחזיר את המשכון לפני, אבל לא על מנת שהעני יברכהו, אלא בגלל שכך צוה בוראו, חה אמור בפסוק "השב תשיב לו העבט" תחזיר לפני את המשכון "וברכך" הוא יברך אותך על זה, אבל הכוונה שלך תהי' "ולך תהיה צדקה לפני ד' אלקיך" עליו לעשות את זה רק מסיבת היות זו מצוה אשר צוה ה' אלקיך.

(קדושת לוי)

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש כופר נפשו

(ל, יב) כשתבואו למנות מנהיג לישראל הנקרא ראש בני ישראל צריך למנות אחד שמוכן לתת את עצמו ככופר נפש ולמסור נפשו בעד כלל ישראל.

(אלשי"ך)

קח לך בשמים ראש מר דרוך (ל, כג)

דרש הרה"ק רבי יוחנן מטולנא ז"ל: ע' קח לך' – כל יהודי צריך לבחור לעצמו 'בשמים ראש' – מנהיג שראשו בשמים. וכי תשאל, מנין אדע מי הוא הרבי האמיתי שהוא 'בשמים ראש'? התשובה היא, 'מר דרוך' – רבי הקורא דרוך לכל המרים, מחזק אנשים אומללים, ויודע תמיד לומר את המילה הנכונה שתעודד ותשמח את מר הנפש, אותו יהודי המשמח אנשים בכל עת, הוא הצדיק האמיתי שראשו בשמים

(תנחומך ישעשעו נפשי)

זכור את אשר עשה לך עמלק וגו' אשר קרך בדרך. (כה, ז-ח)

שרש כל העבודה ותיקונה הוא כשנעשית בחיות ובשמחת הלב, הגם שהוא אחת מגדולי מעלת העבודה כשהיא נעשית בשמחה ובחיות הלב שזה ידוע לכל. אבל לא בנקל זיכה אדם לזה, כי יש לעומת עבודה של שמחה קליפת עמלק, כדכתיב (שמות ז') וילחם עם ישראל ברפידים, ודרשו ח"ל (מדרש תנחומא פ' בשלח) שרפו ידיהם מן התורה, כמובא (בספר בני יששכר מאמרי חודש אדר מאמר ג 'מלחמה לה') שכל כוחו של עמלק הרשע הפיל אדם מאמונת ה', ולית בו קרירות בעבודת בוראו כמו שאמרתי רמז עמל"ק נוטריקין ע'מלק מ'קרה ל'בבות ק'דושות, הגם בתחילה כשמתחיל האדם להתעורר ולהתלהב בעבודת ה' או בהתמדת התורה או בקיום המצוות, יש לאדם סיעתא דשמיא מרחמנותו יתברך, אבל אחר כך נוטלים מן האדם כל חיות שהיה לו ומטילים אותו על הבחירה כמובא בספרי יראים, והוא כמו תינוק כשמלמדים אותו להלך אוחז, נוטלו אביו בידו שלא יפול, ואחר כך מניח אותו שילמוד לילך מעצמו והבן, ואז מתגבר עמלק הרשע ביותר וביותר להפילו, ועוד ביותר וביותר להפילו מאשר היה מקדם דנא, ואז צריך להבין ולהשכיל שזה עצת עמלק הרשע הרוצה לקררו מעבודת ה', כדכתיב קרך ר"ת כמספר אמונה.

(שומר אמונים)

מחלליה מות יומת כי כל העושה בה מלאכה ונכרתה (לא, יד)

לכאורה קשה למה דנים מחללי שבתות למיתה והלא דין הוא בשבת שפיקוח נפש דוחה שבת וזוהו משמע שנפש ישראל למעלה מן השבת? אבל באמת כאשר אדם מישראל מחלל שבת ח"ו נכרתת נפשו מן השורש וממילא הוא גברא קטילא בלבד, ואין ערך לכל חייו, חהו שאמרה תורה "מחלליה מות יומת" כי אינו כבר בגדר פיקוח נפש, כיון שאינו נפש כבר, כי בר קטלא הוא, משום "כי כל העושה בה מלאכה ונכרתה" והריהו כאינו.

(הרה"ק ר' ברוך ממעזיב ז"ע)

עֹבְדוֹת חַיִּים

כי יהיה לאיש בן סורר ומורה

בעיר לובלין היה מתגורר איש אחד למדן וחסיד נלהב מהחזרה לובלין אמנם ברבות הימים שינה ופירש ונעשה משומד החזרה הרחיקו ממנו ולא רצה לראות את פניו, פעם אחת בא להחזרה הגראף טשאראיסקי וכיבדו החזרה מאוד בכבוד מלכים והיה כשמוע המשומד מזה בא בטרוניא להחזרה היתכן אותי רודף כבודו, ולא רצה לראות פני מפני שחושדני שאהיה גוי, וכשבא גוי גמור אוכל נבילות וטריפות אתה מכבדו כראוי, נענה החזרה ואמר לו הנה בפרשת בן סורר ומורה מצינו שנידון על שם סופו שיעמוד בפרשת דרכים וילטטם את הבריות, ורוצח נשפט במיתת סייף שהוא מיתה קלה יותר, ומהו היושר שמפני חשד על שם סופו, יהיה חמור מסופו גופו, אלא נשמע מזה שמי שמכין את עצמו להיות רשע הוא יותר גרוע מהרשע גופא.

והתעלמת מהם (כב, א). ובגמרא מובא פעמים שאתה מתעלם... זקן ואינו לפי כבודו.

מעשה ברבי עקיבא אייגר שבא לוורשה, ויצאו לקראתו רבבות אלפי ישראל, חלקו לו כבוד מלכים. מיד ביקש להטות את הכרכרה מן הדרך והביע רצונו לבקר אלמנה אחת בעיר, מבנות משפחתו, וכל הקהל הולך אחריו, כדי שתזכה היא בכבוד הרב. העיר לו אחד, אמנם מצוה להרנין לב אלמנה, אבל מר אינו מחויב, הלא אמרו שפעמים רשאי אדם להתעלם ממצוה, כמו זקן ואינו לפי כבודו, שפטור מלטרוח בהשבת אבידה. וכי זה כבוד לגאון כמותו להיות הולך בעצמו אל אשה אלמנה פשוטה. השיבו ר' עקיבא אייגר, משם ראה כי רק בהשבת אבידה התירו להתעלם, אבל במקרה שלי כתוב אחר מפורש, 'ומבשרך לא תתעלם'.

ארבעים יכנו לא יוסיף.

כשהאדמו"ר בעל ה'חידושי הרי"ם' מגור זי"ע הגיע לפרקו בא תלמיד חכם אחד לבחון אותו בשליחות גביר נודע, שאל הלמדן את החידושי הרי"ם, הנה בגמרא מכות (כב:) יש פלוגתא לענין מספר המלקות, לר' יהודה לוקה ארבעים מלקות ות"ק סוברים שלוקה רק שלושים ותשעה מלקות, אמר לו איזה היכי תימצי יכול אתה לומר לי שיתנו לאדם סך מסויים של מלקות ויציא חובת ב' השיטות גם כתי"ק וגם כר"י. ענה החידושי הרי"ם בפשטות, אם שליח ב"ד עבר על שלושים ותשעה לאוין צריך לקבל על זה ל"ט פעמים ל"ט מלקות, ביני וביני שלחוהו לשליח ב"ד להלקות אדם אחר, והשליח הלקוהו ארבעים מלקות במקום ל"ט ועבר בזה על לאו ד'לא יוסיף', וצריך לקבל מ' פעמים ל"ט מלקות. אמנם כל זה הוא רק לשיטת ת"ק אבל לר"י לא עבר על לאו ד'לא יוסיף', ואינו סופג מלקות אלא ל"ט פעמים. עכשיו יצא לנו שהשליח ב"ד סופג סך הכל 'אלף תק"ס' מלקות, גם לשיטת ר"י וגם לתנא קמא, לר"י מקבל ל"ט פעמים ארבעים מלקות, ולתנא קמא מקבל ארבעים פעמים ל"ט מלקות, נמצא אותו סך מלקות לב' השיטות.

ולא ימחה שמו מישראל.

חסיד אחד שוחח פעם עם הרה"ק ר' אברהם מסאכטשוב זי"ע ונתגלגלו הדברים על אחד מן האפיקורסים ואמר החסיד עליו 'ימח שמו' גער בו הצדיק ואמר, האם יודע אתה איך הדין מומר שמת בלא בנים רחמנא ליצלן, מומר שמת בלא בנים מובא בירושלמי שאשתו חייבת בחליצה, וחליצה הוא במקום יבום, ומפורש בתורה שמצוות יבום ציוותה התורה כדי שלא ימחה שמו מישראל' הרי דהתורה דאגה אפילו למומר שלא ימחה שמו' ואתה אומר 'ימח שמו'.

נעימות החיים

כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע
 בדרשה שנשא המגיד מדובנא זצ"ל בימים הנוראים,
 שאל: מה נשתנו ימים אלו מכל ימות השנה, והלא בכל
 ימות השנה אנו מצויים לקיים מצוות ולהמנע מעבירות,
 ואף התשובה אינה מצות עשה שהזמן גרמה... והשיב על
 כך במשל: מעשה באדם, שהגיע לעיר אחת ובקש
 להשתקע בה. מובן, שהוא חקר ודרש אחר בית כנסת על
 פי הלך רוחו, שמתפללים בו בנוסח הקרוב ללבו. הוא
 מצא בית כנסת כזה לא הרחק ממקום מגוריו, וקבע בו
 את מקום תפילתו. בקושי הכיר את שכניו לספסל, את יתר
 המתפללים לא הכיר כלל. האיש טרח לקשור קשרים עם
 הגבאים, שכן הם הקובעים מי יעלה לתורה, והם הנותנים
 רשות לעבור לפני התיבה. לאט לאט הפך להיות מעורה
 בעסקי בית הכנסת, העסקנות קרצה לו, והוא החליט
 להתמודד על משרת הגבאי. בליל הושענא רבא, עמדו
 המתפללים לבחור את הגבאים החדשים ואף הוא הגיש
 את מועמדותו. מאותו רגע, גמלה ההחלטה בלבו לשנות
 את התנהגותו כליל. הוא הקדים שלום לכל מתפלל, האיר
 לו פנים ודרש בשלום. הוא נכנס עימם בשיחה, התיידד
 איתם והיה לחברם בנפש. מדוע, משום שהיה זקוק לכל
 קול בעת הבחירה. לכל חברי הקהילה היתה זכות
 השתתפות בבחירות אלו, וכל קול עלול להכריע את
 הכף... מהו הנמשל, בכל השנה כולה חייב האדם להמנע
 מעבירות ולפחוד מהן. אבל בכל ימות השנה הוא מדרג
 את יראת החטא שלו – מחטאים גדולים הוא מתרחק
 כמפני אש, ומחטאים "פעוטים" הוא ירא פחות. הכל כפי
 דרגתו ויראת חטאו. ככל שהאדם גדול יותר, הוא פוחד
 יותר מחטאים קלים ביותר. כך בכל השנה כולה. אבל
 כאשר יום הדין מתקרב, וכל מעשיו ישקלו בו במאזנים –
 אז מי יודע, יתכן שבגלל חטא אחד הוא יאבד טובה
 הרבה, ובגלל עבירה אחת שתכביד את הכף הוא עלול
 לאבד הכל, חלילה, ולהפסיד במשפט – או-אז, הוא ירא
 וחרד מכל רסיס של עבירה, מכל אבק של חטא ועוון! זהו
 שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים מט, ו): "למה אירע בימי
 רע – עון עקבי יסובני". "מדוע פוחדים בימי הדין? משום
 שאז עלול להכריע את הכף גם עוון שאדם דש בעקביו.
 ועל כך רמזה התורה הקדושה באמרה: "כי תצא מחנה
 על אויבך - ונשמרת מכל דבר רע." כאשר האדם יוצא
 למערכה כנגד המקטרגים וחייב לנצח בה, עליו להשמר
 מכל רע, גם מן העבירות הקלות והפעוטות בעיניו.

מאות כבר נושעו! ומה איתך?

רוצים גם ישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו'
 תרמו בעין יפה וקחו חלק בהפצת המעיינות של

מרכז "אמונת חיים" קראלי

כתובת לתרומות תגובות ולקבלת הגלינות
 רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 055-6798152
 באימייל: 8659931@gmail.com

הליכות חיים

הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
 ומ"צ בק"ק קראלי ומח"ס גם אני אודך

תשובות מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל לשאלות הרה"ג גמליאל רבינוביץ שליט"א

להדק התפילין של ראש ע"י הטלית

שאלה: האם מותר להדק התפילין של ראש ע"י הטלית, או לא, וכעין
 דאיתא בשו"ע או"ח (סימן תרנ"א סעיף ז') שאם כרך סודר על ידו ונטלו
 [הלולב] י"א דלא יצא, ועיי"ש במשנה ברורה (ס"ק ל"ב) הטעם משום
 חציצה. עיי"ש.

**וא"כ גם כן נאמר שקשירה ע"י דבר אחר לא שמיה קשירה?
 תשובה: מותר כי כך הדרך.**

חליצת התפילין באיטר

שאלה: באיטר העושה כל מלאכתו בימין וכותב בשמאל מבואר בשו"ע
 או"ח (סימן כ"ז סעיף ו') וכפסק הרמ"א שיניח תפילין על יד ימין. מה הדין
 לענין חליצת התפילין שכתב במשנה ברורה (סימן כ"ח ס"ק ו') וז"ל, ויש
 מהחכמים שהיו נוהגין לחלוץ התפילין של ראש ביד שמאל שהיא ביד כהה
 להראות שקשה עליו חליצתו, ואם הוא איטר יד שכל מלאכתו בשמאלו
 חולץ בימינו כדי שלא לעשות החליצה במהירות. עכ"ל.

ובנידון דידן יש מקום להסתפק באיזה יד יחלוץ התפילין של ראש, אם ביד
 ימין או ביד שמאל.

דהיינו לפי הטעם שמשמע מתחילת לשון המ"ב שיחלוץ ביד כהה
 "להראות" שקשה עליו חליצתו, אולי צריך לחלוץ ביד ימין משום שהכל
 רואים שהניח תפילין של יד על יד ימין, ואינם יודעים שעושה כל מלאכתו
 בימין, וחושבים שהוא איטר גמור, או דילמא הטעם כמו שמשמע מסוף
 לשון המ"ב שלא לעשות החליצה "במהירות", ולפ"ז יחלוץ ביד שמאל
 שהיא ביד כהה, ולא יהיה החליצה במהירות?

תשובה: מסתבר דבחליצה הולכין אחר רוב מלאכות.

שמע שנפלו תפילין

שאלה: במשנה ברורה (סימן מ' ס"ק ג') כתב, נוהגין העולם להתענות
 כשנפלו תפילין מידו על הארץ בלא נרתיקן וכו'. עכ"ל.

מה הדין אם נפלו התפילין של אדם אחד, והוא לא ראה איך שנפל אלא
 שאחר הודיע לו שראה שנפל תפיליו, מי צריך לצום מי שראה, או מי
 שהתפילין שלו?

תשובה: דוקא אם הוא הפילם.

אימתי צריך לצום

שאלה: וכן רציתי לשאול האם צריך לצום מיד, או שיכול לדחות התענית
 ליום אחר שנחו לו לצום?

תשובה: אם אפשר ראוי מיד.

למה כהן אינו מברך שעשני כהן

שאלה: למה כהן אינו מברך בברכת השחר עוד ברכה - שעשני כהן, והרי
 יש לו מצוות שאין לישראל, והיה לו להודות על זה?

תשובה: א"כ גם מלך יברך שעשני מלך. [א.ה. וע"ע במעדני אשר,
 להגאון הנפלא מו"ה וכו' רבי אשר אנשיל שוורץ שליט"א, (פרשת אמור)
 משכ"ב. וע"ע משכ"ב בס"ד באריכות בזה בקובץ החשוב "בית הלל", גליון
 כ"א, עמודים פ"ו - פ"ח. עיין שם].

אמר ברכת התורה ושומע קלטת של ד"ת

שאלה: מי שבירך ברכת התורה ואח"כ שמע קלטת שיש בו דברי תורה,
 האם יצא בזה לכתחילה ידי חובת תלמוד תורה, אף שלא אמר פסוקי
 ברכת כהנים וכו', (שאומרים אחרי ברכת התורה)?
תשובה: גם בהרהור יש מצות תלמוד תורה.

לעילוי נשמת

מרת פייגא גיטל גוטמן ע"ה
 ב"ר יוסף מתתיהו הכהן ז"ל
 נלב"ע יג אלול תשפ"ג
 ת. נ. צ. ב. ה.

לזכר עולם יהיה צדיק אדונינו מורינו ורבינו

הגה"ק יצחק צבי משה זצ"ל
 ברא כרעא דאבוא
 אדמו"ר אביגדור מוזס זצ"ל

מקראלי

נלב"ע ד' טבת תשעט
 זכותו יגן עלינו ועכ"א
 ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הרבנית רייזל רוט ע"ה
 בת הרב שמואל אהרן זצ"ל
 נלב"ע יז טבת תשפ"ג
 ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הגה"צ משה וועבר זצוק"ל
 בהרה"צ מרדכי זצ"ל
 נלבע יב כסלו תשפ"א
 ת. נ. צ. ב. ה.